

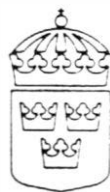
Motion till riksdagen

1989/90:Jo257

av Göran Engström och Birgitta Hambræus

(båda c)

Utvecklingsgårdar för mindre sårbart jordbruk

Mot.
1989/90
Jo257–263

Till förra årets riksmöte inlämnade vi en motion på samma tema. Eftersom den inte blev behandlad på ett särskilt ingående sätt och frågan om en utvecklingsgård fortfarande har aktualitet upprepar vi i denna motion de tankegångar som då väcktes. Vi tillfogar de synpunkter som blivit framförda under det år som gått. Först en kort introduktion till ämnet.

Sedan 1985 samverkar de fyra Bergslagskommunerna Smedjebacken, Ljusnarsberg, Lindesberg och Skinnskatteberg i det lokala mobiliseringsprojektet Trelänsmotet. Samverkan sker över fyra kommun- och tre länsgränser.

Detta utpräglade glesbygdsområde kännetecknades av stor brist på arbetstillfällen och en vikande befolkningsutveckling. Framtidstron var dålig. Ungdomen lämnade bygden.

Projektet Trelänsmotets huvudsyfte är att motverka denna utveckling. Det ska ske genom att ta tillvara och utveckla den egna ortens resurser. Service och samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.

Projektet Utvecklingsgård syftar till att inom Trelänsmotets område etablera en försöksgård för att utveckla och pröva jordbruksformer med väsentligt mindre inbyggd sårbarhet. Detta ska ske genom bl.a. minskad användning av externa, framför allt importerade, produktionsmedel. I ett senare led är målet att bygga upp ett nätverk av Utvecklingsgårdar över landet.

Bakgrunden till denna inriktning och koppling till just jordbruket är främst att denna näring trots allt utgör en bas för befolkning och service i de berörda områdena, men också för att den har präglats av en stordrifts- och boendeutveckling de senaste årtiondena, som fått ur bl.a. beredskapssynpunkt besvärande effekter.

Det kan i sammanhanget vara av intresse att ta del av några synpunkter som framförs av ÖCB (Överstyrelsen för civil beredskap) över två rapporter i ämnet från FOA och ESO. Synpunkterna bör dessutom vara aktuella i samband med den s.k. LAG-utredningens slutsatser. ÖCB konstaterar, att livsmedel inklusive vatten även framgent ska vara ett av de högst prioriterade områdena ur försörjningssynpunkt. Sverige ska ha en hög självförsörjning. Ett ur sårbarhetssynpunkt tåligt och väl differentierat och regionalt spritt jordbruk samt en likaledes stryktålig förädlingsindustri och distribution är nödvändiga inslag i vår försörjningsberedskap. Detta menar ÖCB är ett utgångsvärde i jordbrukspolitiken.

Som synes är inriktningen gemensam för dels det lokala projektet Utvecklingsgården och den nationella aspekten på beredskapspolitiken i landet. Efter det att en förstudie tagits fram över projektet har arbetet gått vidare för att intressera och engagera lokala och centrala instanser. Det sker genom två delar relaterade till förstudiens sårbarhetsbegrepp. Den ena rör jordbrukets energiförsörjning och den andra jordbrukets betydelse för lokal livsmedelsförsörjning.

Den lösning som har befunnits mest effektiv för energiförsörjningen utgår från jordbrukets egna förutsättningar att producera sin egen energi.

I samband med dessa resonemang har det framtagits ett projekt för att utveckla ett bioteknikcentrum i Smedjebackens kommun. Genom att bygga på befintligt kunnande inom detta område i några av ortens företag hoppas man att kunna utveckla en profil av tekniskt kunnande, som sedd även ur Trelänsmotets synvinkel kan bli ett viktigt inslag i en mindre sårbar samhällsstruktur.

Utvecklingsgården ska bygga på bästa kända teknik. Biogasanläggningar är ett spännande inslag i denna process, vilken förenar både teknikspridning och miljötänkande genom kretsloppssystem.

Vid en senare tidpunkt i projektets tänkta utveckling kan Utvecklingsgårdens olika verksamheter bli ett centrum för forskare från skilda kompetensområden och utgöra en länk mellan teori och praktik.

Som nämnts ligger idéerna bakom Utvecklingsgårdarnas satsning på att utveckla nya angreppssätt för att höja det civila samhällets motståndskraft mot yttre störningar nära samman med de nationella målen.

För att få till stånd en bredare uppslutning kring projektiden och förstudien redan påbörjade arbete krävs insatser från företrädare på olika nivåer.

Tänkbara berörda kan vara företrädare för Statens Energiverk, STU, LRF, Naturvårdsverket och olika energiföretag samt företrädare för de berörda politikområdena.

Regionalpolitiska kommittén har byggt mycket av sina tankegångar och förslag på byggandet av lokal kompetens både i större regioner och på landsbygden. Även detta ett synkront tänkande med Utvecklingsgårdens idé.

Förutsättningarna måste nu, enligt vår mening, klarläggas: Vilka instanser är det som, utöver projektets egna företrädare, vill gå vidare med arbetet? Det förefaller oss naturligt att det sker en central politisk uppbackning av projektet mot bakgrund av vad som anförts.

Initiativ bör därför tas från berörda departement, i första hand försvars-, jordbruks-, arbetsmarknads- och miljö- och energidepartementet, för att gemensamt diskutera ett fullföljande av projektet. Ansvaret för att initiativ tas bör åvila regeringen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om initiativ för ett fullföljande av projektet Trelänsmotets Utvecklingsgårdar.

Stockholm den 25 januari 1990

Mot. 1989/90

Jo257

Göran Engström (c)

Birgitta Hambræus (c)